EVROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 17.9.2024
COM(2024) 55 final

2024/0230 (NLE)

Predlog

PRIPOROČILO SVETA

o okolju brez tobačnega dima in aerosolov, ki nadomešča Priporočilo Sveta 2009/C 296/02

{SWD(2024) 55 final} - {SWD(2024) 56 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

- **Razlogi za predlog in njegovi cilji**

Uvod

Evropska komisija je v evropskem načrtu za boj proti raku napovedala, da namerava posodobiti priporočilo Sveta o okolju brez tobačnega dima[1]. Eden od ciljev načrta, povezanih s tobakom, je pomagati ustvariti „generacijo brez tobaka“, pri čemer bo do leta 2040 tobak uporabljalo manj kot 5 % prebivalstva, v primerjavi z okoli 25 %, ki jih beležimo danes. Revizija priporočila Sveta o okolju brez tobačnega dima je pobuda, katere namen je pozitivno prispevati k temu cilju, doseči cilj boljše zaščite ljudi v Uniji pred tobačnim dimom iz okolja, ki izvira iz gorljivih tobačnih izdelkov, in aerosoli iz okolja, ki izvirajo iz uporabe novih izdelkov, ter spodbujati opuščanje kajenja in denormalizacijo kajenja in uporabe nikotina.

Sedanje priporočilo Sveta (2009/C 296/02) določa priporočila za države članice za izvajanje Okvirne konvencije Svetovne zdravstvene organizacije za nadzor nad tobakom (FCTC) ter jim tako zagotavlja smernice za izpolnjevanje pravnih zavez glede zaščite ljudi pred tobačnim dimom iz okolja v vseh zaprtih delovnih prostorih, javnih prevoznih sredstvih in zaprtih javnih prostorih. Njegovo področje uporabe vključuje tradicionalne tobačne izdelke, ki so takrat veljali za glavno težavo, in nekatere javne prostore, ki so bili zajeti na podlagi ocene nevarnosti za vsak primer posebej.

Vendar sedanje priporočilo Sveta trenutno ne more v celoti doseči svojega zaščitnega namena zaradi nevključitve odprtih prostorov v področje uporabe in zaradi razvoja trga, povezanega z novimi izdelki, ki lahko sproščajo dim in/ali aerosole, kot so ogrevani tobačni izdelki, elektronske cigarete, ne glede na to, ali vsebujejo nikotin ali ne, nadomestki tobaka in vsi drugi izdelki, ki sproščajo dim in/ali aerosole, ki prvotno niso bili vključeni. Cilj predlagane revizije priporočila Sveta je zato dvojen, in sicer vključitev novih izdelkov in določenih odprtih prostorov. Tako bodo bolje obravnavana tveganja izpostavljenosti aerosolom iz okolja, ki izvirajo iz novih izdelkov, ter tveganje izpostavljenosti dimu in aerosolom iz okolja v nekaterih odprtih prostorih. Zato je potrebna revizija priporočila o teh dveh vidikih, da se doseže cilj boljše zaščite ljudi v Uniji, zlasti otrok in mladih, pred izpostavljenostjo tobačnemu dimu in aerosolom iz okolja. Cilj predloga revidiranega priporočila Sveta je poleg tega posredno podpreti denormalizacijo uporabe tobaka in novih izdelkov ter na ta način prispevati k doseganju generacije brez tobaka.

Predlagana revizija priporočila Sveta vključuje razširitev področja uporabe na nekatere nove izdelke in odprte prostore. Glavni razlogi za to razširitev so hitra rast trga in privlačnost novih izdelkov, zlasti za mlade, od leta 2009 ter trenutno velika izpostavljenost dimu in aerosolom iz okolja v nekaterih odprtih prostorih. Ogrevani tobačni izdelki leta 2009 še niso vstopili na trg EU, elektronske cigarete pa so nanj vstopile le v manjšem obsegu; sedanje priporočilo se torej nanaša le na tradicionalne tobačne izdelke, pri čemer se sklicuje na „tobačni dim“, kar pomeni, da ne zajema vseh novih izdelkov. Vendar so se tržni deleži novih izdelkov, kot so elektronske cigarete in ogrevani tobačni izdelki, od leta 2009 povečali. Med anketiranci v raziskavi Eurobarometer iz leta 2023 o odnosu Evropejcev do tobaka in z njim povezanih izdelkov so bili 3 % trenutnih uporabnikov

[1] Priporočilo Sveta z dne 30. novembra 2009 o okolju brez tobačnega dima (UL C 296, 5.12.2009, str. 4).

elektronskih cigaret v primerjavi z 2 % leta 2020. Posebej skrb vzbujajoč vidik uporabe novih izdelkov v zadnjih letih je njihova privlačnost za otroke in mlade; dejansko je med osebami, ki so navedle, da kadijo ali so kadile v preteklosti, 54 % takih, ki so redno kadile pred 19. letom starosti, 14 % pa jih je začelo kaditi pred 15. letom starosti[2].

Dokazi iz raziskav kažejo, da emisije dima iz okolja iz novih izdelkov lahko škodljivo vplivajo na zdravje. Svetovalni odbor Evropske komisije, znan kot Znanstveni odbor za zdravstvena, okoljska in nastajajoča tveganja (SCHEER), je v svojem mnenju o elektronskih cigaretah ugotovil, da obstajajo pomanjkljivi oziroma zmerni dokazi o tem, da lahko izpostavljenost aerosolom elektronskih cigaret iz okolja povzroči tveganje za težave z dihali, srcem in ožiljem ter za razvoj raka[3]. Projekt TackSHS, ki ga financira EU, je pokazal, da je breme tobačnega dima iz okolja še naprej znatno, opredelil je zdravstvena tveganja in gospodarske stroške za več držav članic ter predlagal intervencije za zmanjšanje izpostavljenosti tobačnemu dimu iz okolja, da se zmanjša breme bolezni pri otrocih in odraslih[4]. Svetovna zdravstvena organizacija[5,6,7,8] je med drugimi pomisleki, povezanimi z novimi izdelki, nedavno poudarila negativne učinke izpostavljenosti aerosolom iz okolja na zdravje. Obstajajo na primer dokazi, da je izpostavljenost emisijam dima iz okolja, ki izvirajo iz uporabe ogrevanih tobačnih izdelkov, povezana z večjimi anomalijami dihal ter srca in ožilja pri navzočih osebah[9,10,11,12,13,14]. Poleg tega so navzoče osebe zaradi aerosolov

---

2 Posebna raziskava Eurobarometer 539, 2023. *Attitudes of Europeans towards tobacco and related products* (Odnos Evropejcev do tobaka in z njim povezanih izdelkov). ISBN: 978-92-68-07599-9.

3 Znanstveni odbor za zdravstvena, okoljska in nastajajoča tveganja, *Opinion on electronic cigarettes* (Mnenje o elektronskih cigaretah), 16. april 2021.

4 https://www.tackshs.eu/wp-content/uploads/2019/10/TackSHS-leaflet_20191023.pdf

5 Svetovna zdravstvena organizacija, *Report on the global tobacco epidemic 2021: addressing new and emerging products* (Poročilo o svetovni epidemiji zasvojenosti s tobakom iz leta 2021: obravnavanje novih in nastajajočih izdelkov), 2021. ISBN: 978 92 4 003209 5, str. 30–38.

6 Svetovna zdravstvena organizacija, *Report on the global tobacco epidemic 2023: protect people from tobacco smoke* (Poročilo o svetovni epidemiji zasvojenosti s tobakom iz leta 2023: zaščita ljudi pred tobačnim dimom), 2023. ISBN: 978-92-4-007716-4, str. 31–32.

7 Svetovna zdravstvena organizacija, *Technical note on the call to action on electronic cigarettes* (Tehnična opomba o pozivu k ukrepanju proti električnim cigaretam), 2023, str. 3–4. https://www.who.int/publications/m/item/technical-note-on-call-to-action-on-electronic-cigarettes

8 Svetovna zdravstvena organizacija, *Electronic cigarettes call to action* (Poziv k ukrepanju proti električnim cigaretam), 2023. https://www.who.int/publications/m/item/electronic-cigarettes---call-to-action

9 Svetovna zdravstvena organizacija, *Heated tobacco products: summary of research and evidence of health impacts* (Ogrevani tobačni izdelki: povzetek raziskav in dokazi o vplivih na zdravje), 2023, str. 12–13. https://www.who.int/publications/i/item/9789240042490

10 Svetovna zdravstvena organizacija: *WHO study group on tobacco product regulation: Report on the scientific basis of tobacco product regulation: eighth report of a WHO study group* (Študijska skupina SZO za zakonsko ureditev tobačnih izdelkov: Poročilo o znanstveni podlagi za zakonsko ureditev tobačnih izdelkov: osmo poročilo študijske skupine SZO), 2021. https://www.who.int/publications/i/item/9789240022720

11 Yoshioka T., Shinozaki T., Hori A., Okawa S., Nakashima K., Tabuchi T. *Association between exposure to secondhand aerosol from heated tobacco products and respiratory symptoms among current non-smokers in Japan: a cross-sectional study* (Povezava med izpostavljenostjo aerosolom iz okolja, ki izvirajo iz uporabe ogrevanih tobačnih izdelkov, in respiratornimi simptomi pri trenutnih nekadilcih na Japonskem: presečna študija), BMJ Open. 2023;13:e065322. doi: 10.1136/ bmjopen-2022-065322

12 Imura Y., Tabuchi T. *Exposure to secondhand heated-tobacco-product aerosol may cause similar incidence of asthma attack and chest pain to secondhand cigarette exposure: the JASTIS 2019 study* (Izpostavljenost aerosolom iz okolja, ki izvirajo iz uporabe ogrevanih tobačnih izdelkov, lahko povzroči pojavnost astmatičnega napada in bolečine v prsih, podobno kot izpostavljenost cigaretnemu dimu iz okolja: študija JASTIS iz leta 2019), Int J Environ Res Public Health. 2021;18(4):1766. doi: 10.3390/ijerph18041766

iz okolja, ki izvirajo iz uporabe elektronskih cigaret z nikotinom ali brez, izpostavljene določljivim ravnem delcev ter ključnim strupenim snovem in onesnaževalom[15,16,17,18,19,20,21]. Svetovna zdravstvena organizacija namreč meni, da elektronske cigarete z nikotinom povzročajo hudo zasvojenost in da so zelo škodljive za zdravje[6,7]. Prav tako poudarja, da nobena raven izpostavljenosti iz okolice ni varna ali sprejemljiva in da je potreben previden pristop[4]. Poleg tega bi zakonodaja o okolju brez tobačnega dima za dosego boljše zaščite pred tobačnim dimom in aerosoli iz okolja morala biti celovita, njeni predpisi pa bi morali zajemati nove izdelke[5]. Več držav članic je že sprejelo zaščitne ukrepe, vključno s prepovedjo kajenja v zaprtih in odprtih prostorih ali prepovedjo uporabe novih izdelkov na javnih prostorih[22].

Glede na navedeno in glede na to, da se bo še naprej stalno razvijala sedanja zbirka podatkov, je revizija priporočila Sveta, s katero bodo vključeni novi izdelki, upravičena in ustrezna za obravnavo tveganja izpostavljenosti dimu in aerosolom iz okolja z namenom zagotovitve visoke ravni varovanja javnega zdravja. Ta pristop je usklajen tudi s Sporočilom Komisije o previdnostnem načelu[23].

Predlagana razširitev področja uporabe priporočila je pomemben korak k denormalizaciji kajenja in uporabe novih izdelkov, ki bi lahko posnemali kajenje, kar je ključni element pri doseganju generacije brez tobaka v Uniji do leta 2040. Ta razširitev področja uporabe je

---

13 Uguna C. N., Snape C. E. *Should IQOS emissions be considered as smoke and harmful to health? A review of the chemical evidence* (Ali bi morali emisije iz naprav IQOS obravnavati kot dim in kot škodljive za zdravje? Pregled kemijskih dokazov), ACS Omega. 2022;7(26):22111–24. doi: 10.1021/ acsomega.2c01527.

14 Auer R., Concha-Lozano N., Jacot Sadowski I., Cornuz J., Berthet A. *Heat-not-burn tobacco cigarettes: smoke by any other name* (Ogrevani tobačni izdelki, ki ne zgorevajo: dim pod kakršnim koli drugim imenom), JAMA Intern Med. 2017;177(7):1050–2. doi: 10.1001/ jamainternmed.2017.1419.

15 Fernández E., Ballbè M., Sureda X., Fu M., Saltó E., Martínez-Sánchez J. M. *Particulate matter from electronic cigarettes and conventional cigarettes: a systematic review and observational study* (Delci iz elektronskih cigaret in običajnih cigaret: sistematični pregled in opazovalna študija), Curr Environ Health Rep. 2015;2(4):423–9. doi: 10.1007/s40572- 015-0072-x.

16 Li L., Lin Y., Xia T., Zhu Y. *Effects of electronic cigarettes on indoor air quality and health* (Učinki elektronskih cigaret na kakovost zraka v zaprtih prostorih), Annu Rev Public Health. 2020;41(1):363–80. doi: 10.1146/ annurev-publhealth-040119-094043.

17 Hess I., Lachireddy K., Capon A. *A systematic review of the health risks from passive exposure to electronic cigarette vapour* (Sistematični pregled zdravstvenih tveganj zaradi izpostavljenosti izdihanim hlapom elektronske cigarete), Public Health Research & Practice. 2016;26(2).

18 Borgini A., Veronese C., De Marco C., Boffi R., Tittarelli A., Bertoldi M. et al. *Particulate matter in aerosols produced by two last generation electronic cigarettes: a comparison in a real-world environment* (Delci v aerosolih, ki izvirajo iz zadnjih dveh generacij elektronskih cigaret: primerjava v realnih okolju), Pulmonology, 2021.

19 *Exposure to aerosols from smoking-proxy electronic inhaling systems: a systematic review* (Izpostavljenost aerosolom, ki izvirajo iz kajenju podobne uporabe elektronskih inhalacijskih sistemov: sistematični pregled), Barcelona: Tobacco Control Unit, Institut Català d'Oncologia, 2016.

20 Lerner C. A., Sundar I. K., Yao H., Gerloff J., Ossip D. J., McIntosh S. et al. *Vapors produced by electronic cigarettes and e-juices with flavorings induce toxicity, oxidative stress, and inflammatory response in lung epithelial cells and in mouse lung* (Hlapi, ki izvirajo iz elektronskih cigaret in e-tekočin z aromami, povzročajo toksičnost, oksidacijski stres ter vnetni odziv v epitelijskih celicah pljuč in mišjih pljučih), PLoS One. 2015;10(2):e0116732

21 Glantz, S. A., Nguyen, N., & Oliveira da Silva, A. L. (2024). *Population-Based Disease Odds for E-Cigarettes and Dual Use versus Cigarettes* (Verjetnost bolezni pri uporabi e-cigaret in dvojni uporabi v primerjavi z uporabo cigaret med prebivalstvom), NEJM Evidence, 3(3). DOI: 10.1056/EVIDoa2300229.

22 Med državami članicami, ki so že sprejele zaščitne ukrepe, so Španija, Latvija in Švedska (Delovni dokument služb Komisije, priložen Priporočilu Sveta o okolju brez tobačnega dima in aerosolov, ki nadomešča Priporočilo Sveta 2009/C 296/02).

23 Sporočilo Komisije o previdnostnem načelu (COM(2000) 1 final).

zlasti pomembna glede na dejstvo, da bi uporaba novih izdelkov, zlasti tistih, ki vsebujejo nikotin, in zlasti med mladimi, lahko postala izhodišče za poznejšo uporabo tradicionalnih gorljivih tobačnih izdelkov. Posledica tega je lahko „dvojna uporaba“, ko uporabniki hkrati uporabljajo konvencionalne tobačne izdelke in nove izdelke ter pogosto prehajajo med obema vrstama izdelkov, odvisno od tega, kje se uporabljajo pravila o okolju brez tobačnega dima[24,25,26,27,28].

Kar zadeva odprte prostore, ki niso izrecno zajeti v sedanjem priporočilu, trenutno obstaja velika izpostavljenost tobačnemu dimu in aerosolom iz okolja na mestih, kot so odprti prostori gostinskih obratov ter odprti prostori, namenjeni otrokom in mladostnikom. Dejansko je 74 % anketirancev v raziskavi Eurobarometer navedlo, da so v zadnjih šestih mesecih na terasah na prostem videli osebe, ki so kadile, 71 % pa jih je navedlo, da so na teh mestih videli osebe, ki so uporabljale elektronske cigarete in ogrevane tobačne izdelke. 42 % anketirancev je navedlo, da so ljudje kadili v odprtih prostorih, namenjenih otrokom in mladostnikom, 49 % pa, da so v teh prostorih videli ljudi, ki so uporabljali elektronske cigarete in ogrevane tobačne izdelke[2]. Namen predloga za razširitev področja uporabe sedanjega priporočila Sveta na določene odprte prostore je bolje zaščititi ljudi, zlasti otroke in mlade, pred izpostavljenostjo tobačnemu dimu in aerosolom iz okolja.

Podporni ukrepi Komisije

Predlagano priporočilo Sveta vsebuje priporočila za države članice za boljše obravnavanje tveganj, ki jih povzroča izpostavljenost tobačnemu dimu in aerosolom iz okolja v nekaterih odprtih prostorih. Komisija namerava izvesti vrsto ukrepov za podporo državam pri izvajanju priporočil.

Prvič, Komisija namerava spodbujati in/ali okrepiti sodelovanje med državami članicami pri izmenjavi najboljših praks na področju krepitve in/ali oblikovanja celovitih politik, programov in strategij za okolje brez tobačnega dima in aerosolov ter podpreti oblikovanje in poskusno izvajanje ambicioznih in učinkovitih pristopov k doseganju okolja brez tobačnega dima in aerosolov. Drugič, Komisija namerava prek obstoječih programov EU, forumov EU za razprave in orodij EU za sodelovanje zagotoviti podporo za izvajanje Priporočila v državah članicah ter za izvrševanje ukrepov za nadzor tobaka in nikotina.

Komisija namerava podpreti tudi nadzor nad tobakom in nikotinom ter preprečevanje odvisnosti z nadaljnjim spodbujanjem raziskav. Te raziskave naj bi zajele nove izdelke, ki sproščajo dim ali aerosole, vključno z ogrevanimi tobačnimi izdelki, elektronskimi cigaretami, ne glede na to, ali vsebujejo nikotin ali ne, in nadomestki tobaka, ki sproščajo

---

24 Posebna raziskava Eurobarometer 506, 2021. *Attitudes of Europeans towards tobacco and electronic cigarettes* (Odnos Evropejcev do tobaka in elektronskih cigaret). ISBN: 978-92-76-27171-0, str. 10.

25 Svetovna zdravstvena organizacija, *Report on the global tobacco epidemic 2021: addressing new and emerging products* (Poročilo o svetovni epidemiji zasvojenosti s tobakom iz leta 2021: obravnavanje novih in nastajajočih izdelkov), 2021. ISBN: 978 92 4 003209 5, str. 36.

26 Kalkhoran S., Glantz S. A. *E-cigarettes and smoking cessation in real-world and clinical settings: a systematic review and meta-analysis* (E-cigarete in opuščanje kajenja v realnih in kliničnih okoljih: sistematični pregled in metaanaliza), Lancet Respiratory Medicine. 2016;4(2):116–28.

27 Felicione N. J., Ozga-Hess J. E., Ferguson S. G., Dino G., Kuhn S., Haliwa I. et al. *Cigarette smokers' concurrent use of smokeless tobacco: dual use patterns and nicotine exposure* (Sočasna uporaba brezdimnih tobačnih izdelkov pri kadilcih cigaret: vzorci dvojne uporabe in izpostavljenost nikotinu), Tobacco Control. 2021;30(1):24–29.

28 Wang J. B., Olgin J. E., Nah G., Vittinghoff E., Cataldo J. K., Pletcher M. J. et al. *Cigarette and e-cigarette dual use and risk of cardiopulmonary symptoms in the Health eHeart Study* (Dvojna uporaba cigaret in e-cigaret ter tveganje srčno-pljučnih simptomov v študiji Health eHeart Study). PLoS One. 2018;13(7):e0198681.

dim ali aerosole[29], ter vse druge izdelke, ki sproščajo dim in/ali aerosole, izdelke, ki sproščajo nikotin, ter izdelke, katerih uporaba je podobna uporabi izdelkov, ki sproščajo nikotin. Poleg tega namerava Komisija okrepiti mednarodno sodelovanje, tudi pri raziskavah, in sicer na področjih, ki jih zajema to priporočilo.

Nazadnje, Komisija namerava razviti nabor orodij za preprečevanje, ki bo podpiral boljše varovanje zdravja otrok in mladih v najranljivejših in formativnih letih njihovega življenja, vključeval poudarek na preprečevanju kajenja in odvisnosti od nikotina ter obravnaval medsebojne povezave med duševnim in telesnim zdravjem ter ključnimi dejavniki zdravja.

Komisija namerava vse podporne ukrepe izvesti v tesnem sodelovanju z državami članicami.

- **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Ta predlog dopolnjuje Direktivo 2014/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o proizvodnji, predstavitvi in prodaji tobačnih in povezanih izdelkov in razveljavitvi Direktive 2001/37/ES[30]. S to direktivo so določena pravila za tobačne in povezane izdelke na trgu EU. Z njo je zagotovljen regulativni okvir, ki med drugim velja za ogrevane tobačne izdelke in elektronske cigarete. Cilj Direktive je izboljšati delovanje notranjega trga tobačnih in povezanih izdelkov, hkrati pa zagotoviti visoko stopnjo varovanja zdravja ljudi v Uniji.

Ta predlog bo prispeval tudi k ciljem evropskega načrta za boj proti raku, povezanim s tobakom, zlasti cilju, da se ustvari generacija brez tobaka. Misija EU proti raku [31]v tesni sinergiji z načrtom podpira ta cilj z zbiranjem novih dokazov glede preprečevanja in sprememb vedenja na podlagi raziskav v zvezi s tobakom, podprtih v okviru programov Obzorje 2000 in Obzorje Evropa[32].

Ta predlog dopolnjuje pobudo EU o nenalezljivih boleznih „Healthier Together“, katere namen je obravnavati dejavnike tveganja, ki so skupni raku in drugim nenalezljivim boleznim, vključno z uporabo tobaka. Ta predlog med drugim obravnava dejavnike zdravja. Z različnimi ukrepi v okviru Programa EU za zdravje zagotavlja finančna sredstva Unije za ukrepe v zvezi z dejavniki zdravja, namenjene obravnavanju dejavnikov tveganja, povezanih z različnimi nenalezljivimi boleznimi, in razvoju intervencij v zvezi z glavnimi medsektorskimi temami, kot je nadzor nad tobakom.

Ta predlog, ki ima sicer širše področje uporabe, dopolnjuje globalne ukrepe za nadzor nad tobakom, določene v Okvirni konvenciji Svetovne zdravstvene organizacije za nadzor nad tobakom, ki je mednarodna pogodba, katere pogodbenice so Evropska unija in njene države članice, njen glavni cilj pa je spodbujanje mednarodnega sodelovanja za učinkovit, ustrezen in celovit mednarodni odziv na širjenje svetovne epidemije kajenja. Natančneje, ta revizija dopolnjuje člen 8 Okvirne konvencije za nadzor nad tobakom, ki obravnava zaščito pred izpostavljenostjo tobačnemu dimu.

---

29 V okviru tega predloga priporočila Sveta so nadomestki tobaka netobačni izdelki, ki sproščajo dim ali aerosole in ki se lahko uporabljajo skupaj s tobačnimi izdelki ali lahko posnemajo uporabo tobačnih izdelkov.

30 UL L 127, 29.4.2014, str. 1.

31 https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/eu-mission-cancer_en

32 V okviru programov Obzorje 2020 in Obzorje Evropa je bilo financiranih več kot 55 projektov, povezanih z raziskavami v zvezi s tobakom, s skupnim proračunom okrog 110 milijonov EUR.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

  Ta pobuda je skladna z akcijskim načrtom za ničelno onesnaževanje[33], s katerim je v okviru evropskega zelenega dogovora določen cilj zmanjšanja onesnaževanja zraka, vode in tal do leta 2050 na ravni, ki niso več škodljive za zdravje ljudi in naravne ekosisteme ter ustrezajo mejam zmogljivosti našega planeta, s čimer se ustvari okolje brez strupov. Revizija priporočila Sveta o okolju brez tobačnega dima lahko pozitivno vpliva na okolje z zmanjšanjem količine dima in aerosolov, ki izvirajo iz uporabe novih izdelkov, ter z zmanjšanjem količine odpadkov in smetenja s cigaretnimi ogorki, plastičnimi filtri in napravami, zlasti napravami za enkratno uporabo, ki se uporabljajo skupaj z novimi izdelki. Poleg tega lahko uporaba tradicionalnih tobačnih izdelkov in novih izdelkov pomeni požarno tveganje in nevarnost za okolje.

  Ta predlog je skladen tudi s strategijo EU o otrokovih pravicah[34], v kateri je poudarjeno, da morajo EU in države članice spoštovati, varovati, spodbujati in izpolnjevati otrokove pravice. Na enem od tematskih področij se strategija nanaša na pravico do dobrega življenja, izobraževanja in zdravja za vse otroke v EU. Cilj revizije priporočila Sveta o okolju brez tobačnega dima je zlasti zaščita otrok in mladih pred izpostavljenostjo tobačnemu dimu in aerosolom iz okolja.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

- **Pravna podlaga**

  Ta predlog temelji na členu 168(6) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), v skladu s katerim lahko Svet na predlog Komisije sprejme priporočila za namene iz člena 168, ki se nanaša na varovanje javnega zdravja. Glavni cilj tega predloga je bolje zaščititi ljudi v Uniji, zlasti otroke in mlade, pred izpostavljenostjo tobačnemu dimu in aerosolom iz okolja. Ta predlog priporočila Sveta se zato lahko sprejme na podlagi člena 168(6) PDEU.

- **Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)**

  Ta predlog bo prispeval k izboljšanju ravni varovanja zdravja ljudi pred izpostavljenostjo tobačnemu dimu in aerosolom iz okolja med državami članicami in znotraj njih. Ukrepanje Unije, ki bi dopolnilo nacionalne politike, bi nacionalnim prizadevanjem prineslo jasno dodano vrednost, saj bi državam članicam, ki še niso uvedle celovite zakonodaje o okolju brez tobačnega dima, zagotovilo priporočila za to. Predlagano priporočilo Sveta spoštuje odgovornost držav članic za opredelitev njihove zdravstvene politike.

- **Sorazmernost**

  Ta predlog priporočila Sveta, ki temelji na členu 168(6) PDEU, upošteva, da so ukrepi EU, ki v skladu s členom 168(1) PDEU dopolnjujejo nacionalne politike, usmerjeni k izboljševanju javnega zdravja. Cilj tega predloga je bolje zaščititi ljudi v Uniji pred tobačnim dimom in aerosoli iz okolja, pri čemer je poudarek na vključitvi novih izdelkov in določenih odprtih prostorov v njegovo področje uporabe. Predlagana revizija sedanjega priporočila Sveta[1] je primerna za doseganje zastavljenega cilja ter ne presega tistega, kar je potrebno in sorazmerno, saj bi prinesla večje pozitivne koristi za zdravje. Poleg tega koristi

[33] Pot do zdravega planeta za vse – Akcijski načrt EU: Naproti ničelnemu onesnaževanju zraka, vode in tal (COM(2021) 400 final).

[34] Strategija EU o otrokovih pravicah (COM(2021) 142 final).

za javno zdravje in pričakovani prihranki za zdravstvene sisteme ter zmanjšani okoljski stroški prevladajo nad gospodarskimi učinki.

- **Izbira instrumenta**

  Instrument politike za to revizijo, tj. predlog priporočila Sveta, ostaja nespremenjen ter v celoti spoštuje načeli subsidiarnosti in sorazmernosti na področju javnega zdravja. Je nezavezujoč instrument, ki državam članicam omogoča, da svoje pristope prilagodijo nacionalnim potrebam.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene/preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje**

  N. r.

- **Posvetovanja z deležniki**

  Prispevki in povratne informacije za to pobudo so bili zbrani s pozivom k predložitvi dokazov[35] in različnimi ciljno usmerjenimi posvetovalnimi dejavnostmi (ciljno usmerjene ankete, ciljno usmerjeni razgovori in fokusne skupine). Opravljena so bila posvetovanja z naslednjimi skupinami deležnikov: 1) predstavniki pristojnih organov držav članic; 2) organizacijami civilne družbe; 3) predstavniki industrije tobačnih in povezanih izdelkov; 4) predstavniki gostinskega sektorja; 5) drugimi ustreznimi deležniki, na primer tistimi iz izobraževalnih ustanov in športnih združenj. Prispevki o revizijah so bili zbrani tudi na sestanku skupine strokovnjakov za tobačno politiko 3. maja 2023. Poleg tega so bile prejete pisne povratne informacije o predlaganih revizijah priporočila, pripravljene v okviru skupnega ukrepa za nadzor nad tobakom (JATC-2).

  Prispevki v okviru poziva k predložitvi dokazov so se zbirali od 22. junija do 20. julija 2022, prejetih pa je bilo 207 odgovorov[36]. Večina nevladnih organizacij, akademskih/raziskovalnih ustanov in predstavnikov pristojnih nacionalnih organov je v veliki meri podprla predlagane posodobitve priporočila iz leta 2009. Nekatere od poudarjenih točk se nanašajo na pomen vključitve novih izdelkov (vključno z izdelki brez nikotina) ter na pozitivni učinek posodobitev zadevnega priporočila pri spopadanju z vse večjo priljubljenostjo, oglaševanjem in uporabo novih izdelkov, zlasti pri otrocih in mladih. Poleg tega je bil poudarjen pomen zagotovitve usklajenosti zakonodaje o okolju brez tobačnega dima in aerosolov v vseh državah članicah. Povratne informacije podjetij večinoma kažejo nasprotovanje kakršnim koli posodobitvam priporočila.

  Med ciljno usmerjenimi posvetovalnimi dejavnostmi je večina predstavnikov pristojnih nacionalnih organov poudarila, da bi predlagane spremembe priporočila pomagale zaščititi javnost pred izpostavljenostjo tobačnemu dimu in aerosolom iz okolja. Navedli so, da bi imelo to pozitiven učinek v smislu uskladitve pravil o okolju brez tobačnega dima v državah članicah in med njimi ter da bi posledične gospodarske učinke in upravno breme, ki bi bili majhni, odtehtale koristi za zdravje. Poudarjeni so bili morebitni izzivi v zvezi z izvrševanjem in skladnostjo.

---

35 Povejte svoje mnenje: Okolje brez tobačnega dima – posodobljeno priporočilo, Poziv k predložitvi dokazov, 22. junij 2022–20. julij 2022.

36 Odgovore so poslali državljani EU (101), podjetja, potrošniške in trgovinske organizacije (47), nevladne organizacije (28), akademske/raziskovalne ustanove (6) in javni organi držav članic (4).

Večina organizacij civilne družbe, s katerimi so bila opravljena posvetovanja, se je strinjala, da bi predlagana razširitev na nove izdelke in odprte prostore pozitivno vplivala na zmanjšanje izpostavljenosti tobačnemu dimu/aerosolom iz okolja ter da bi to posledično pomagalo zaščititi ljudi, zlasti otroke, mladostnike in druge ranljivejše osebe, na primer državljane s kroničnimi boleznimi ali drugimi predhodno obstoječimi boleznimi ali nosečnice. Navedle so tudi, da bi revizija priporočila prispevala k denormalizaciji kajenja in uporabe novih izdelkov. Nekatere organizacije so poudarile, kako pomembno je zagotoviti, da bo revidirano priporočilo primerno za morebitni prihodnji razvoj in trende na področju novih tobačnih izdelkov. Več organizacij je poudarilo tudi okoljske koristi glede na veliko zaskrbljenost zaradi negativnih vplivov kajenja in uporabe novih izdelkov na okolje, na primer zaradi smetenja s cigaretnimi ogorki, vape naprav za enkratno uporabo in zavrženih baterij. Nazadnje, večina organizacij civilne družbe je menila, da so izzivi, povezani z revizijo, vmešavanje industrije, lobiranje, izvrševanje in skladnost.

Predstavniki industrije tobačnih in povezanih izdelkov, s katerimi so bila opravljena posvetovanja, so večinoma nasprotovali spremembam sedanjega priporočila v zvezi z vključitvijo novih izdelkov in odprtih prostorov. Poudarili so, da za nove izdelke v okviru pravil o okolju brez tobačnega dima ne bi smela veljati enaka raven omejitev kot za tradicionalne gorljive tobačne izdelke. Vendar so se nekateri predstavniki tobačne industrije tudi strinjali, da bi lahko razširitev pravil na odprte prostore, v katerih so prisotni otroci in mladostniki, prispevala k njihovi zaščiti pred tobačnim dimom in aerosoli iz okolja.

Predstavniki gostinskega sektorja so imeli različna stališča. Nekateri so v veliki meri podprli predlagane spremembe v zvezi z zajetimi izdelki in prostori ter navedli, da bi pozitivno vplivale na zdravje zaposlenih v sektorju, saj bi prispevale k njihovi zaščiti pred izpostavljenostjo tobačnemu dimu in aerosolom iz okolja. Drugi so izrazili določene pridržke glede predlagane revizije priporočila, zlasti glede ukrepa vključitve odprtih prostorov gostinskih obratov. Predstavniki podjetij iz gostinskega sektorja so zlasti poudarili, da so zaskrbljeni zaradi izgube strank ter bojazni, da bodo morda morali porabiti sredstva za prilagajanje novim ukrepom in da bi se v primeru hotelirstva stranke lahko preusmerile v sektor kratkoročnega najema, kar bi povzročilo nelojalno konkurenco med podjetji. Predložene niso bile nobene kvantitativne informacije ali dejanske ocene, ki bi potrjevale navedene negativne gospodarske učinke. Nasprotno pa so predstavniki zaposlenih v gostinskem sektorju menili, da bi bil gospodarski učinek nevtralen in zanemarljiv.

Predstavniki tobačne industrije so navedli, da bi se zaradi pobude zmanjšalo povpraševanje po tradicionalnih tobačnih izdelkih in novih izdelkih, kot so elektronske cigarete, kar bi tudi škodljivo vplivalo na zaposlovanje v industriji tobačnih in novih izdelkov.

Skupina strokovnjakov za tobačno politiko in skupni ukrep za nadzor nad tobakom (JATC-2) sta podprla vključitev novih izdelkov in odprtih prostorov.

Prispevki, predlogi in priporočila držav članic in drugih deležnikov so bili analizirani in, kolikor se je dalo, upoštevani v skladu z ustreznimi in razpoložljivimi znanstvenimi dokazi. Podrobni rezultati vseh posvetovalnih dejavnosti in način, kako so bili upoštevani, so opisani v priloženem delovnem dokumentu služb Komisije.

- **Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj**

Kot je navedeno zgoraj, je bilo v podporo temu priporočilu organiziranih več posvetovalnih dejavnosti, usmerjenih v ustrezne skupine deležnikov, da bi zbrali mnenja in dokaze.

- **Ocena učinka**

  Ocena učinka se ni zdela potrebna, ker je predlagana pobuda nezavezujoče priporočilo za države članice in dopušča različne nacionalne pristope. Namen te pobude je posodobiti prejšnje priporočilo iz leta 2009 kot odziv na tehnološki razvoj od leta 2009 v zvezi z novimi izdelki in se izogniti pristopu za vsak primer posebej pri uporabi pravil o okolju brez tobačnega dima v javnih prostorih. Študija iz leta 2021[37] o okolju brez tobačnega dima ter oglaševanju tobačnih in povezanih izdelkov je pokazala, da bo revizija po pričakovanjih pozitivno vplivala na zdravje in družbo ter da bo obseg negativnih gospodarskih učinkov, s katerimi se bodo morda soočali gospodarski subjekti, omejen in/ali zanemarljiv. Podporni dokazi in ugotovitve študije so predstavljeni v priloženem delovnem dokumentu služb Komisije.

- **Primernost in poenostavitev ureditve**

  N. r.

- **Temeljne pravice**

  […]

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

N. r.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

  Komisija namerava na podlagi informacij, ki jih bodo predložile države članice, v petih letih po sprejetju tega priporočila poročati o napredku pri njegovem izvajanju.

- **Obrazložitveni dokumenti (za direktive)**

  N. r.

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

  N. r.

[37] Evropska komisija, Generalni direktorat za zdravje in varnost hrane, *Study on smoke-free environments and advertising of tobacco and related products* (Študija o okolju brez tobačnega dima ter oglaševanju tobačnih in povezanih izdelkov), 2021, ISBN: 978-92-76-42343-0.

2024/0230 (NLE)

Predlog

PRIPOROČILO SVETA

o okolju brez tobačnega dima in aerosolov, ki nadomešča Priporočilo Sveta 2009/C 296/02

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 168(6) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije je izpostavljenost tobačnemu dimu iz okolja pogost vzrok smrtnosti, obolevnosti in invalidnosti v Uniji. Taka izpostavljenost je povezana z uporabo tobaka, ki ostaja glavni vzrok rakavih obolenj, ki jih je mogoče preprečiti, saj je mogoče 27 % vseh rakavih obolenj pripisati uporabi tobaka.

(2) Uporaba tobaka je še vedno zelo razširjena po vsem svetu in po vsej Uniji. Ocenjuje se, da je bilo leta 2023 24 % prebivalcev Evropske unije kadilcev[1].

(3) Svetovni letni gospodarski stroški kajenja so bili ocenjeni na 1,4 bilijona USD v letu 2012, kar je enako 1,8 % svetovnega bruto domačega proizvoda (BDP). V EU so bili že leta 2009 stroški kajenja tobaka 544 milijard EUR, kar je okrog 4,6 % skupnega BDP EU27[2].

(4) Primerno je prispevati k zmanjšanju kajenja v Uniji v skladu s ciljem evropskega načrta za boj proti raku[3], da se ustvari generacija brez tobaka, v kateri bo tobačne izdelke uporabljalo le 5 % prebivalstva Unije v primerjavi s 24 %, ki jih beležimo danes.

(5) Okvirna konvencija Svetovne zdravstvene organizacije za nadzor nad tobakom je bila oblikovana z namenom spodbujanja učinkovitega in celovitega mednarodnega odziva na širjenje svetovne epidemije kajenja. V skladu s členom 8 Okvirne konvencije SZO za nadzor nad tobakom morajo pogodbenice zagotoviti učinkovito zaščito pred tobačnim dimom iz okolja v delovnih prostorih, javnih prevoznih sredstvih in zaprtih prostorih. Namen priloženih smernic je pomagati pogodbenicam pri izpolnjevanju njihovih obveznosti iz člena 8 Okvirne konvencije SZO za nadzor nad tobakom.

(6) Evropska strategija za nadzor nad tobakom, ki jo je sprejel regionalni odbor Svetovne zdravstvene organizacije za Evropo septembra 2002, državam članicam SZO priporoča, da državljanom zagotovijo njihovo pravico do okolja brez tobačnega dima tako, da med drugim prepovejo kajenje v javnih in delovnih prostorih ter v javnih

[1] Posebna raziskava Eurobarometer 539, 2023, *Attitudes of Europeans towards tobacco and related products* (Odnos Evropejcev do tobaka in z njim povezanih izdelkov). ISBN: 978-92-68-07599-9.

[2] Health Promotion (who.int), Tobacco and Smoking | Knowledge for policy (europa.eu)

[3] Sporočilo Komisije – Evropski načrt za boj proti raku (COM(2021) 44 final).

prevoznih sredstvih, zunanjih prostorih vseh izobraževalnih ustanov za mladoletnike, v vseh prostorih zdravstvene oskrbe in na javnih dogodkih, ter da tobačni dim iz okolja uvrstijo med rakotvorne snovi[4].

(7) Emisije dima iz okolja iz novih izdelkov lahko škodljivo vplivajo na zdravje. Svetovna zdravstvena organizacija poudarja, da so lahko zaradi emisij dima iz okolja, ki izvira iz uporabe novih izdelkov, ljudje izpostavljeni potencialno škodljivim ravnem delcev in ključnih strupenih snovi.

(8) Svetovna zdravstvena organizacija[5,6,7] je med drugimi vprašanji, povezanimi z novimi izdelki, poudarila negativne učinke izpostavljenosti aerosolom iz okolja na zdravje. Nedavni dokazi na primer kažejo, da je izpostavljenost emisijam dima iz okolja, ki izvira iz uporabe ogrevanih tobačnih izdelkov, povezana z večjimi anomalijami dihal ter srca in ožilja pri navzočih osebah[8,9,10,11,12,13]. Poleg tega so navzoče osebe zaradi aerosolov iz okolja, ki izvirajo iz uporabe elektronskih cigaret, vključno z nikotinom

---

4 Svetovna zdravstvena organizacija, 2002. Evropska strategija za nadzor nad tobakom. https://iris.who.int/handle/10665/107455

5 Svetovna zdravstvena organizacija, *Report on the global tobacco epidemic 2023: protect people from tobacco smoke* (Poročilo o svetovni epidemiji zasvojenosti s tobakom iz leta 2023: zaščita ljudi pred tobačnim dimom), 2023. ISBN: 978-92-4-007716-4, str. 31–32.

6 Svetovna zdravstvena organizacija, *Technical note on the call to action on electronic cigarettes* (Tehnična opomba o pozivu k ukrepanju proti električnim cigaretam), 2023, str. 3–4. https://www.who.int/publications/m/item/technical-note-on-call-to-action-on-electronic-cigarettes

7 Svetovna zdravstvena organizacija, *Electronic cigarettes call to action* (Poziv k ukrepanju proti električnim cigaretam), 2023. https://www.who.int/publications/m/item/electronic-cigarettes---call-to-action

8 Svetovna zdravstvena organizacija, *Heated tobacco products: summary of research and evidence of health impacts* (Ogrevani tobačni izdelki: povzetek raziskav in dokazi o vplivih na zdravje), 2023, str. 12–13. https://www.who.int/publications/i/item/9789240042490

9 Svetovna zdravstvena organizacija: *WHO study group on tobacco product regulation: Report on the scientific basis of tobacco product regulation: eighth report of a WHO study group* (Študijska skupina SZO za zakonsko ureditev tobačnih izdelkov: Poročilo o znanstveni podlagi za zakonsko ureditev tobačnih izdelkov: osmo poročilo študijske skupine SZO), 2021. https://www.who.int/publications/i/item/9789240022720

10 Yoshioka T., Shinozaki T., Hori A., Okawa S., Nakashima K., Tabuchi T. *Association between exposure to secondhand aerosol from heated tobacco products and respiratory symptoms among current non-smokers in Japan: a cross-sectional study* (Povezava med izpostavljenostjo aerosolom iz okolja, ki izvirajo iz uporabe ogrevanih tobačnih izdelkov, in respiratornimi simptomi pri trenutnih nekadilcih na Japonskem: presečna študija), BMJ Open. 2023;13:e065322. doi: 10.1136/ bmjopen-2022-065322

11 Imura Y., Tabuchi T. *Exposure to secondhand heated-tobacco-product aerosol may cause similar incidence of asthma attack and chest pain to secondhand cigarette exposure: the JASTIS 2019 study* (Izpostavljenost aerosolom iz okolja, ki izvirajo iz uporabe ogrevanih tobačnih izdelkov, lahko povzroči pojavnost astmatičnega napada in bolečine v prsih, podobno kot izpostavljenost cigaretnemu dimu iz okolja: študija JASTIS iz leta 2019), Int J Environ Res Public Health. 2021;18(4):1766. doi: 10.3390/ijerph18041766

12 Uguna C. N., Snape C. E. *Should IQOS emissions be considered as smoke and harmful to health? A review of the chemical evidence* (Ali bi morali emisije iz naprav IQOS obravnavati kot dim in kot škodljive za zdravje? Pregled kemijskih dokazov), ACS Omega. 2022;7(26):22111–24. doi: 10.1021/ acsomega.2c01527.

13 Auer R., Concha-Lozano N., Jacot Sadowski I., Cornuz J., Berthet A. *Heat-not-burn tobacco cigarettes: smoke by any other name* (Ogrevani tobačni izdelki, ki ne zgorevajo: dim pod kakršnim koli drugim imenom), JAMA Intern Med. 2017;177(7):1050–2. doi: 10.1001/ jamainternmed.2017.1419.

ali brez, izpostavljene določljivim ravnem delcev ter ključnim strupenim snovem in onesnaževalom[14,15,16,17,18,19,20].

(9) Svetovna zdravstvena organizacija meni, da nobena raven izpostavljenosti iz okolice ni varna ali sprejemljiva[4], zato je potreben previden pristop. Svetovna zdravstvena organizacija pri elektronskih cigaretah priporoča uporabo ukrepov za nadzor tobaka, vključno z zaščito pred izpostavljenostjo[21, 4,5].

(10) Znanstveni odbor za zdravstvena, okoljska in nastajajoča tveganja je v svojem mnenju o elektronskih cigaretah iz leta 2021[22] ugotovil, da obstajajo pomanjkljivi oziroma zmerni dokazi o tem, da lahko izpostavljenost aerosolom iz okolja, ki izvirajo iz uporabe elektronskih cigaret, povzroči tveganje za težave z dihali, srcem in ožiljem ter za razvoj raka.

(11) Okolje brez tobačnega dima in aerosolov je splošno priznan in preizkušen pristop k ustrezni zaščiti zdravja ljudi pred učinki tobačnega dima in aerosolov iz okolja.

(12) V zadnjih letih so se tržni deleži novih izdelkov, kot so elektronske cigarete in ogrevani tobačni izdelki, utrdili, povečuje pa se tudi njihova uporaba. Glede na podatke iz raziskave Eurobarometer je razširjenost uporabe elektronskih cigaret v Uniji 3-odstotna, razširjenost uporabe ogrevanih tobačnih izdelkov pa 2-odstotna.

---

14 Fernández E., Ballbè M., Sureda X., Fu M., Saltó E., Martínez-Sánchez J. M. *Particulate matter from electronic cigarettes and conventional cigarettes: a systematic review and observational study* (Delci iz elektronskih cigaret in običajnih cigaret: sistematični pregled in opazovalna študija), Curr Environ Health Rep. 2015;2(4):423–9. doi: 10.1007/s40572- 015-0072-x.

15 Li L., Lin Y., Xia T., Zhu Y. *Effects of electronic cigarettes on indoor air quality and health* (Učinki elektronskih cigaret na kakovost zraka v zaprtih prostorih), Annu Rev Public Health. 2020;41(1):363–80. doi: 10.1146/ annurev-publhealth-040119-094043.

16 Hess I., Lachireddy K., Capon A. *A systematic review of the health risks from passive exposure to electronic cigarette vapour* (Sistematični pregled zdravstvenih tveganj zaradi izpostavljenosti izdihanim hlapom elektronske cigarete), Public Health Research & Practice. 2016;26(2).

17 Borgini A., Veronese C., De Marco C., Boffi R., Tittarelli A., Bertoldi M. et al. *Particulate matter in aerosols produced by two last generation electronic cigarettes: a comparison in a real-world environment* (Delci v aerosolih, ki izvirajo iz zadnjih dveh generacij elektronskih cigaret: primerjava v realnih okolju), Pulmonology, 2021.

18 *Exposure to aerosols from smoking-proxy electronic inhaling systems: a systematic review* (Izpostavljenost aerosolom, ki izvirajo iz kajenju podobne uporabe elektronskih inhalacijskih sistemov: sistematični pregled), Barcelona: Tobacco Control Unit, Institut Català d'Oncologia, 2016.

19 Lerner C. A., Sundar I. K., Yao H., Gerloff J., Ossip D. J., McIntosh S. et al. *Vapors produced by electronic cigarettes and e-juices with flavorings induce toxicity, oxidative stress, and inflammatory response in lung epithelial cells and in mouse lung* (Hlapi, ki izvirajo iz elektronskih cigaret in e-tekočin z aromami, povzročajo toksičnost, oksidacijski stres ter vnetni odziv v epitelijskih celicah pljuč in mišjih pljučih), PLoS One. 2015;10(2):e0116732

20 Glantz, S. A., Nguyen, N., & Oliveira da Silva, A. L. (2024). *Population-Based Disease Odds for E-Cigarettes and Dual Use versus Cigarettes* (Verjetnost bolezni pri uporabi e-cigaret in dvojni uporabi v primerjavi z uporabo cigaret med prebivalstvom), NEJM Evidence, 3(3). DOI: 10.1056/EVIDoa2300229.

21 *Applying tobacco control measures to e-cigarettes, including the supply and demand reduction measures of the WHO FCTC* (Uporaba ukrepov za nadzor tobaka pri e-cigaretah, vključno z ukrepi SZO FCTC za zmanjšanje ponudbe in povpraševanja) (str. 3, https://cdn.who.int/media/docs/default-source/tobacco-hq/regulating-tobacco-products/ends-call-to-action.pdf?sfvrsn=ea4c4fdb_12&download=true), ki se nanaša na Okvirno konvencijo Svetovne zdravstvene organizacije za nadzor nad tobakom (FCTC) (str. 8, https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/42811/9241591013.pdf?sequence=1).

22 Znanstveni odbor za zdravstvena, okoljska in nastajajoča tveganja, *Opinion on electronic cigarettes* (Mnenje o elektronskih cigaretah), 16. april 2021.

(13) Posebno skrb vzbujajoče vprašanje v zvezi z razvojem trga novih izdelkov, kot so elektronske cigarete in ogrevani tobačni izdelki, sta njihova uporaba in privlačnost med otroki in mladimi.

(14) Izpostavljenost tobačnemu dimu in aerosolom iz okolja bi lahko bila zlasti nevarna za otroke in mladostnike ter lahko poveča verjetnost, da bodo ti postali kadilci[4,5,6].

(15) Ocenjuje se, da je bilo leta 2023 med osebami, ki so navedle, da kadijo ali so kadile v preteklosti, 54 % takih, ki so začele redno kaditi pred 19. letom starosti, 14 % pa jih je začelo redno kaditi pred 15. letom starosti, torej v otroštvu[1].

(16) Uporaba novih izdelkov, ki vsebujejo nikotin, zlasti med mladimi, je povezana z odvisnostjo in bi lahko postala izhodišče za poznejšo uporabo tradicionalnih tobačnih izdelkov[4].

(17) Pomembno je ne le upoštevati nedavni tržni in tehnološki razvoj v zvezi z novimi izdelki, temveč tudi boljše uskladiti nacionalne regulativne okvire za okolje brez tobačnega dima in aerosolov, ki bodo primerni za prihodnost.

(18) Trenutno je izpostavljenost dimu in aerosolom iz okolja na mestih, kot so odprti prostori gostinskih obratov in odprti prostori, namenjeni otrokom in mladostnikom, velika. Glede na podatke iz raziskave Eurobarometer iz leta 2023 je 74 % anketirancev, ki so sodelovali v raziskavi, navedlo, da so v zadnjih šestih mesecih na terasah na prostem videli osebe, ki so kadile, 71 % pa jih je navedlo, da so na teh mestih videli osebe, ki so uporabljale elektronske cigarete in ogrevane tobačne izdelke. 42 % anketirancev je navedlo, da so ljudje kadili v odprtih prostorih, namenjenih otrokom in mladostnikom, 49 % pa, da so v teh prostorih videli ljudi, ki so uporabljali elektronske cigarete in ogrevane tobačne izdelke[1].

(19) Več držav članic je sprejelo zaščitne ukrepe, vključno s prepovedjo kajenja v zaprtih in odprtih prostorih ali prepovedjo uporabe novih izdelkov na javnih prostorih[23,24].

(20) Zato je primerno razširiti področje uporabe priporočila, da se vključijo določeni odprti prostori z namenom boljše zaščite ljudi v Uniji, zlasti otrok, mladih in ranljivih ljudi, na primer državljanov s kroničnimi boleznimi ali drugimi predhodno obstoječimi boleznimi ali nosečnic, pred izpostavljenostjo dimu in aerosolom iz okolja, ki izvirajo iz novih izdelkov, na primer ogrevanih tobačnih izdelkov, elektronskih cigaret, ne glede na to, ali vsebujejo nikotin ali ne, ter nadomestkov tobaka in vseh drugih izdelkov, ki sproščajo dim in/ali aerosole.

(21) V podporo reviziji priporočila je bil objavljen poziv k predložitvi dokazov, ki je bil odprt od junija do julija 2022, od marca do maja 2023 pa so v okviru ciljno usmerjenih posvetovalnih dejavnosti potekala posvetovanja s predstavniki pristojnih organov držav članic, organizacijami civilne družbe, ustreznimi gospodarskimi subjekti in drugimi ustreznimi deležniki.

(22) Komisija namerava z obstoječimi programi EU in orodji EU za sodelovanje podpreti države članice pri učinkovitem izvajanju priporočila.

(23) Komisija namerava zlasti prispevati h krepitvi raziskav na tem področju. Ta raziskovalna prizadevanja bi morala zajeti nove izdelke (kot so elektronske cigarete,

---

23 Delovni dokument služb Komisije, priložen Priporočilu Sveta o okolju brez tobačnega dima in aerosolov, ki nadomešča Priporočilo Sveta 2009/C 296/02. [sklic]

24 *Study on smoke-free environments and advertising of tobacco and related products* (Študija o okolju brez tobačnega dima ter oglaševanju tobačnih in povezanih izdelkov), 2021.

ne glede na to, ali vsebujejo nikotin ali ne, in ogrevani tobačni izdelki), nadomestke tobaka, ki sproščajo dim ali aerosole, ter vse druge izdelke, ki sproščajo dim in/ali aerosole, izdelke, ki sproščajo nikotin, ter izdelke, katerih uporaba je podobna uporabi izdelkov, ki sproščajo nikotin. Prav tako naj bi se okrepilo mednarodno sodelovanje, tudi pri raziskavah, na področjih, ki jih zajema to priporočilo.

(24) Komisija namerava razviti nabor orodij za preprečevanje, ki bo podpiral boljše varovanje zdravja otrok in mladih v najranljivejših in formativnih letih njihovega življenja, vključeval poudarek na preprečevanju kajenja in odvisnosti od nikotina ter obravnaval medsebojne povezave med duševnim in telesnim zdravjem ter ključnimi dejavniki zdravja.

(25) Upoštevati bi bilo treba priložene Smernice o zaščiti pred izpostavljenostjo tobačnemu dimu, kakor so bile sprejete na drugi konferenci pogodbenic Okvirne konvencije Svetovne zdravstvene organizacije za nadzor nad tobakom. Države članice bi bilo treba spodbujati, da razširijo in presežejo ukrepe iz navedenih smernic.

(26) To priporočilo ima širše področje uporabe kot Priporočilo 2009/C 296/02 in ga nadomešča, s ciljem boljše zaščite ljudi v Uniji pred tobačnim dimom in aerosoli iz okolja, s čimer pozitivno prispeva k ciljem evropskega načrta za boj proti raku, povezanim s tobakom, ter k zmanjšanju razširjenosti in denormalizaciji kajenja in uporabe novih izdelkov –

DRŽAVAM ČLANICAM PRIPOROČA, NAJ:

1. zagotovijo učinkovito zaščito pred izpostavljenostjo tobačnemu dimu v zaprtih delovnih prostorih, zaprtih javnih prostorih in javnih prevoznih sredstvih, kot je določeno v členu 8 Okvirne konvencije Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) za nadzor nad tobakom in na podlagi smernic o zaščiti pred izpostavljenostjo tobačnemu dimu v Prilogi, ki so bile sprejete na drugi konferenci pogodbenic Okvirne konvencije SZO za nadzor nad tobakom;

2. v zaprtih delovnih prostorih, zaprtih javnih prostorih in javnih prevoznih sredstvih zagotovijo učinkovito zaščito pred izpostavljenostjo emisijam iz okolja, ki izvirajo iz uporabe novih izdelkov, ki sproščajo dim ali aerosole, na primer ogrevanih tobačnih izdelkov, elektronskih cigaret, ne glede na to, ali vsebujejo nikotin ali ne, in nadomestkov tobaka, ter vseh drugih izdelkov, ki sproščajo dim in/ali aerosole;

3. zagotovijo učinkovito zaščito pred izpostavljenostjo dimu in aerosolom iz okolja na odprtih območjih, namenjenih rekreaciji, zlasti tam, kjer so pogosto prisotni otroci. Ta območja bi morala vključevati javna igrišča, zabaviščne parke, bazene, živalske vrtove in druge podobne odprte prostore;

4. zagotovijo učinkovito zaščito pred dimom in aerosoli iz okolja v vseh odprtih ali polodprtih prostorih (npr. na območjih, ki so delno pokrita, omejena z zidovi, ograjena ali drugače razmejena ter so ob obratu ali blizu njega, vključno s strešnimi terasami, balkoni, verandami ali notranjimi dvorišči), povezanih z gostinskimi obrati. Ti prostori bi morali vključevati odprte prostore restavracij, barov in kavarn ter odprte prostore drugih podobnih prostorov;

5. zagotovijo učinkovito zaščito pred tobačnim dimom in aerosoli iz okolja v vseh odprtih ali polodprtih območjih, povezanih z javnim prevozom, vključno z avtobusnimi postajališči, postajališči tramvajev ter železniškimi postajami in letališči;

6. zagotovijo učinkovito zaščito pred tobačnim dimom in aerosoli iz okolja na vseh odprtih območjih, povezanih z delovnim mestom;

7. zagotovijo učinkovito zaščito pred tobačnim dimom in aerosoli iz okolja na vseh odprtih območjih prostorov, povezanih z zdravstvenim varstvom. Ti prostori bi morali vključevati bolnišnice, klinike, zdravstvene domove, domove za nego in druge podobne prostore;

8. zagotovijo učinkovito zaščito pred tobačnim dimom in aerosoli iz okolja na vseh odprtih območjih prostorov, v katerih se zagotavljata izobraževanje in usposabljanje otrok in mladih. Taki prostori bi morali vključevati predšolske ustanove za varstvo otrok, osnovne in srednje šole, ustanove za poklicno izobraževanje in usposabljanje, univerze, mladinske centre in druge podobne prostore;

9. razmislijo o vključitvi drugih odprtih območij, na katerih je verjetno, da se bodo zbirali člani javnosti, vključno z otroki, mladoletniki ali ranljivimi ljudmi, v dopolnilne ukrepe za preprečevanje uporabe in odvisnosti od tobaka in nikotina ter za prispevanje k celovitim okoljem brez tobačnega dima in aerosolov. Taki prostori bi med drugim lahko vključevali odprta območja, kjer se organizirajo prireditve, avditorije in območja za gledalce na javnih prireditvah in prostore, povezane z zgradbami, ki so odprte za javnost in kjer obstaja verjetnost velikega pretoka ljudi (npr. vhodi v nakupovalna središča, dvorišča zgradb, ki so odprta za javnost);

10. razmislijo o vključitvi drugih prostorov, kot so zasebni avtomobili, kjer so prisotni otroci, mladoletniki ali ranljivi ljudje, v dopolnilne ukrepe za preprečevanje uporabe in odvisnosti od tobaka in nikotina ter za prispevanje k celovitim okoljem brez tobačnega dima in aerosolov;

11. razvijejo in/ali okrepijo politike za okolje brez tobačnega dima in aerosolov, in sicer z:

    (a) razvojem nacionalnih strategij in programov za zagotovitev učinkovite zaščite pred izpostavljenostjo tobačnemu dimu in aerosolom iz okolja;

    (b) izvajanjem in/ali pripravo kampanj za preprečevanje, opuščanje kajenja in ozaveščanje, kot so izobraževalne kampanje, kampanje ozaveščanja in informacijske kampanje, da se zagotovi skladnost z ukrepi za okolje brez tobačnega dima in aerosolov. Takšne kampanje bi lahko bile tudi del pobud za zmanjšanje odvisnosti. Lahko temeljijo na preventivnih pobudah, vključenih v evropski načrt za boj proti raku, in/ali jih dopolnjujejo;

    (c) zagotavljanjem ustreznih struktur in mehanizmov za spodbujanje skladnosti ter z uporabo in/ali oblikovanjem dobrih praks, ki lahko izboljšajo izvajanje in izvrševanje ukrepov za okolje brez tobačnega dima in aerosolov;

12. sodelujejo pri izmenjavi najboljših praks pri razvoju novih ali okrepitvi obstoječih politik, programov in strategij za okolje brez tobačnega dima in aerosolov, da se zagotovi njihova celovitost, ter pri oblikovanju in poskusnem izvajanju ambicioznih in učinkovitih pristopov k doseganju okolja brez tobačnega dima in aerosolov;

13. tesno sodelujejo med seboj in s Komisijo pri oblikovanju skladnega okvira opredelitev, meril in kazalnikov za učinkovito izvajanje tega priporočila ter ustrezno spremljajo, ocenjujejo in posodabljajo ukrepe iz priporočila;

14. poročajo Komisiji, in sicer strokovni skupini za javno zdravje in skupini strokovnjakov za tobačno politiko, o izvajanju in napredku sprejetih ukrepov, prvič tri leta po sprejetju tega priporočila, nato pa vsakih pet let.

Priporočilo 2009/C 296/02 se nadomesti s tem priporočilom.

V Strasbourgu,

Za Svet
predsednik